

slovenska DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

LETNIK XXX. — VOLUME XXX.

JULIJ 1979

PUBLISHED MONTHLY BY:

SLOVENIAN NATIONAL FEDERATION OF CANADA, 646 EUCLID AVE., TORONTO, ONT., KANADA

M6G 2T5,

ŠTEV. 7 — No. 7.

Tridesetletnica
"Slovenske države"

OB 30 LETNICI.

Tretjina stoletja je poteklo, od kar je majhna skupina slovenskih idealistov v Chicagu, USA, začela izdajati mesečnik "Slovenska pravica", predhodnico "Slovenske Države". "Muha enodnevničica" je začela prvo brazdo na slovenskem političnem polju. Zvesta ideji Dunajske Združene Slovenije in Majske Deklaracije je bila prva publikacija, ki je izazila javno in jasno to, kar se zavedeni Slovenci, zlasti v zadnjem stoletju v srcu čutili, a si niso upali ali hoteli na glas izraziti: da mora biti slovenski narod "pod svojo streho svoj gospod!" Ta najvišji cilj je zato pozneje bil izrazen v naslovu časopisa: SLOVENSKA DRŽAVA, suverena in demokratska s Knežjim kamnom, simbolom prave ljudske demokracije, enakopravna članica v družini demokratskih evropskih narodov.

Dasi so nekateri v prvih začetkih napovedali hitro smrt časopisu, ki je zagovarjal tako "Utopijo", so morda celo sami čutili, da je ta vzvišena ideja morda le vredna žrtv in naporov, ki so z njenim širjenjem združeni.

Ko danes, po tridesetih letih, delamo obračun nad svojim skromnim prispevkom k razčiščenju slovenske politične bodočnosti, z zadodčenjem ugotavljamo, da je ideja Ehrlichovega Višarskega slovenca le prodrla: vedno več Slovencev se prav danes, bolj kot kadarkoli zaveda, da je združena, samostojna in demokratska slovenska država edina politična oblika, ki bo zagotovila vsem Slovencem tiste politične, gospodarske in kulturne pravice, za katere se je naš narod boril že tisoč let. To dejstvo nas vspodbuja, da bomo z našim delom še z večjim navdušenjem nadaljevali.

Tiskati slovenski časopis v zamejstvu ni lahko. Finančne in tehnične težave so ogromne. Če pri Slovenski državi ne bi sodelovali številni idealisti, ki za časopis žrtvujejo ne samo svoj čas, ampak ga podpirajo tudi materialno, bi časopis že zdavnaj umrnil. Tako so se pa izpolnile preroške besede nekega Slovenca iz naprednih vrst, ki je pred 30 leti v Toronto dejal, da bo Slovenska država preživelata vse druge časopise v emigraciji, ker njene izdajatelje ne vodi želja po dobičku, ampak idealizem. Zato danes, po tridesetih letih izdajanja, z veseljem pozdravljamo novico, da se je za ta jubilej časopis končno le rešil tudi finančnih težav, ki so ga skozi vsa leta dušile!

Slovenska država ves čas izhaja ni bila glasilo kakve politične stranke. Skušala je duhovno povezovati vse Slovence, ki so v njene ideale verovali in prepričevali druge, ki so o teh idealih imeli osebne posmiske. Pri tem delu so se uredniki vedno skušali držati demokratskih načel s tem, da so tolerirali ideje drugih slovenskih demokratskih političnih skupin. Odločno so pa vseskozi, odklanjali vse oblike totalitarnih sistemov, vključno sedanjega komunizma, ker so vsi ti tuji slovenski demokratski tradiciji.

Ni naš namen v tej jubilejni številki poklanjati odlikovanja neštetim osebam, ki so pri časopisu v zadnjih 30 letih sodelovali. Vsekakor je pa naša dolžnost dati vsaj javno priznanje tistim, ki so pri časopisu nosili levji delež.

Predvsem gre zahvala prvemu uredniku g. Mirku Geratiču, ki na žalost ni dočkal jubilejne številke časopisa, za katerega je celo

FRANK J. LAUSCHE
6916 MARLBURY ROAD
BETHESDA, MARYLAND 20034Gospod Vladimir Mauko
Urednik SLOVENSKE DRŽAVE
Toronto, Canada

Spoštovani gospod urednik:

Redno čitam mesečnik SLOVENSKA DRŽAVA, ki že s svojim imenom opozarja na osnovno težnjo vseh Slovencev. Članki v listu so zame ne le informativni, temveč tudi vir posebnega zadovoljstva in veselja nad tem slovenskim uspocom v Severni Ameriki.

Ob 30-letnici SLOVENSKE DRŽAVE izražam posebno spoštovanje do izrednega poguma začetnikov tega glasnika Slovencev v svobodnem svetu ter priznanje njegovemu uredniku, sotrudnikom in podpornikom, ki omogočajo redno nadaljevanje tega pomembnega slovenskega poslanstva.

Gospod urednik, ob 30-letnici SLOVENSKE DRŽAVE Vas pozdravljam in preko Vas tudi vse, ki soustvarjajo, vzdržujejo in berejo SLOVENSKO DRŽAVO. Vztrajajte v naporih za utrditev krščanskih vrednot, za zmago demokratičnih načel in za ohranitev slovenskih izročil!

Vas

Frank J. Lausche
bivši župan mesta Cleveland,
governor države Ohio in
član senata Združenih držav Amerike

so nasprotniki slovenske državne misli, zagnali vik in krik. "Muha enodnevničica" so list krstili. Po zunanjosti in velikosti je bil list kaj skromen. Razmahnil se je, ko se je list preselil l. 1954. v Kanado.

"Muha enodnevničica" obhaja letos tridesetletnico. Uredniku g. V. Mauku in vsem sodelavcem, zlasti člankarjem iskrne čestitke. —Jaz ne morem več sodelovati zaradi bolez-

ni.

Kdor le more, naj sodeluje. Za veliko stvar gre — suvereno slovensko državo. Za to idejo se morajo združiti vsi, katerim je mar naša svoboda. Toda ne kakšna svoboda v Jugoslaviji, ampak resnična svoboda v lastni državi, ki bo imela vse atribute suverene države.

Bog daj svoj blagoslov!

Mirko Geratič

HOUSE OF COMMONS
CANADA

THE RT. HON. JOHN G. DIEFENBAKER, C.H., P.C., M.P.

It is my honour and privilege to extend my congratulations to the Editor and The Newspaper, Slovenska Država, on its Thirtieth Anniversary.

It has made a worthy contribution to the Slovenian Federation and to Canada, and I extend my best wishes for its continued success.

The Rt. Hon. John G. Diefenbaker,
P.C., C.H., LL.D., D.C.L., D.Litt., M.P.

The Premier
of OntarioParliament Buildings
Queen's Park
Toronto Ontario

July, 1979

On the occasion of the 30th Anniversary of "Slovenska Država" I am most pleased to extend my warmest congratulations and best wishes on behalf of the people and the Government of Ontario.

Since being established thirty years ago "Slovenska Država" has not only earned a reputation for credibility through its dedication to responsible journalism, but has served long and well the best interests of our Slovenian community through fostering the preservation of their linguistic and cultural heritage.

May I, therefore, as leader of a Government which adheres to a policy of cultural identity and cultural retention, commend "Slovenska Država" for the positive role it has played throughout the past 3 decades in both the lives of our citizens of Slovenian ancestry and in advancing the multi-cultural image of Canada.

Every good wish for many more years of continued growth and prosperity for "Slovenska Država".

William G. Davis

Castni doktorat za
Malcolmua Muggeridgea

• Papež Janez Pavel II je priporočal post kot uspešno sredstvo, da se ljudje osvobjajo "konsumerizmu". "tradicionalni vzdržek od jedače in pijača ima kot namen ne samo vzpostavitev v človekovem eksistenco potrebnega ravnotežja, marveč tudi nenavezanost na kar bi mogli opredeliti kot "potrošniško usmerjenost". Ta "potrošniška usmerjenost" je postala oznaka zlasti sedanje zapadne civilizacije.

• The Financial Post, kanadski gospodarski tednik, objavlja že nekaj let seznam 300 največjih gospodarskih podjetij Kanade. Letošnja lista s finančnimi podatki njihovega poslovanja bo razširjena na 500 podjetij. Poleg orisa 300 industrijskih in službene podjetij bo letosnji pregled vseboval še druge kategorije, med temi tudi zadruge: 15 kreditnih zvez ter 10 drugih zadrug. Poročilo bo objavljeno 16. junija 1979.

• Novi predsednik Venezuela Luis Herrera Campins je izjavil, da si bo njegova vlada prizadevala izboljšati položaj milijonov revnih državljanov. Kritiziral je prejšnjo vlado, ki je dovoljevala, da se je bogastvo zlasti od naftne nabiralo samo v žepih manjšine.

iz Calkute (knjiga, televizijski program), bo sprejel, kot je sprejela pred leti Mati Tereza, častni doktorat katoliške univerze sv. Frančiška Ksaviera v Antigonishu ob prilikah spomladanske konvokacije 6. maja.

The City of Toronto

John Sewell, Mayor

GREETINGS
TO THE READERS OF
"SLOVENSKA DRŽAVA"

I am pleased to send congratulations on the 30th Anniversary of your newspaper, "Slovenska Država".

I am sure you have seen many changes in the past thirty years and that your newspaper is read and enjoyed by a great number of people.

Please accept my best wishes for the future.

Mayor.

Mayor's Office,
City Hall, Toronto,
July 10, 1979.

City Hall, Toronto MSH 2N2, Canada. (416) 367-7001

**slovenska
DRŽAVA**

FOR A FREE SLOVENIA
Subscription rates \$6.00 per year;
50¢ single issue.
Advertising 1 column x 1" \$4.20
Published monthly by
Slovenian National Federation of Canada
646 Euclid Ave., Toronto
Member of C.E.P.F.

SLOVENSKA DRŽAVA izhaja prvega v mesecu.
Letna naročnina znaša: Za ZDA in Kanado \$6.-, za Argentino 375 pezov, za Brasilijo 90 kruzeirov, za Anglijo 30 šilingov, za Avstrijo 80 šilingov, za Australijo 3.75 avstr. £, za Italijo in Trst 1.200 lir, za Francijo 900 frankov.
Za podpisane članke odgovarja pисец. Ni nujno, da bi se avtorjeva naziranja moralna skladati v celoti z mišljnjem uredništva in izdajatelja.

Miss Ljubljana '79 gdč. Cvetka Žoldoš.

cvetja za V. Jevnikarja), družima F. Kus 20 namesto cvetja za pokojno Beti Plantar.

Vsem darovalcem iskreni Bog plačaj. A.R.

• Na severozapadni strani torontske metropole, blizu križišča cest Dundas in Highway 27 leži šest akrov položne zemlje, obdane z drevojem. Ob vnožju, — preko naravnega parka teče potok, — ki daje tej zemlji posebno privlačnost! Med drevojem, odmaknjena od ceste, se skriva hiša. Na beli ograji pri vhodu beremo 52 Neilson Dr.

Pripravljalni odbor doma Lipa je vožil ponudbo za nakup te zemlje. 3. maja je bila ponudba sprejeta. Celotna cena je 320 tisoč dolarjev. G. Albin Blatnik, predsednik gradbenega odseka doma Lipa zasluži vse naše priznanje za to pomembno akcijo. Zdaj dobiva delo za slovenski starostni dom smisel, in stvarno podlaglo.

Treba bo zavrhati rokave, ko smo še pri moči in zdravju, da nas pozna leta najdejo pripravljene. Pameten gospodar ureuje svoje gospodarstvo smiseln in načrtno, modra gospodinja skrb za jutrišnji dan. Ontarijski Slovenci pa bomo začeli graditi temelje Doma Lipa.

Tekom letosnjega leta smo izdelali študio o slovenskem življenju v Ontario. Predsednik Pripravljalnega odbora g. Peter Čekuta in pravni svetovalec g. dr. Karl Vipavec vzdržujeta stalne stike s pristojnimi oblastmi. Vse to je nujno potrebno za pravo pot k Domu Lipa. Slovenski starostni dom je zdaj naša srčna zadava. Zdaj je čas plemenitih src, nesebičnih žrtev in dobrobiti. Naj bo Dom Lipa spomenik naše živahnješo sodelovanju in povezavo vseh dobročutnih slovenskih ljudi za čimprejšnje uresničenje Doma Lipa.

Pripravljalni odbor Doma Lipa želi govoriti v imenu onih, ki bodo prvi potrebovali to zadnje zavetje in oskrbo. Želi nadaljevati uspešno začeto delo in izvesti program letosnjega leta, ki naj obsegajo živahnješo sodelovanje in povezavo vseh dobročutnih slovenskih ljudi za čimprejšnje uresničenje Doma Lipa.

V ta namen vabi že sedaj vse rojake na poletni piknik na Lovski farmi pri Allistonu, ki bo v nedeljo 15. julija. Ob 12. uri dopoldne bo sveta maša, potem kosilo in popoldanska zabava, ki ji bodo „botrovali“ Veseli Alpinci. Pri žrebanju lepih dobitkov vas lahko še sreča obišče. Prosimo, da ta dan sedaj rezervirate za piknik Doma Lipa. Z vašim obiskom boste opravili veliko dobro delo.

Nov poštni naslov Doma Lipa je: 770 Brown's Line, Toronto, M8W 3W2.

Do sedaj so v letu 1979 darovali za Dom Lipa sledeči:

V dolarjih: G. Rovanšek, 20; K. Fojs, 100; S. Brkopek, 50, v spomin na oceta Štefana: Tone in Marija Stukelj, Ottawa 100, namesto cvetja za pok. V. Jevnikar. K. Kozlevčar, 10, J. Muhič, 25, F. Kramar, 50, g. in ga. Svetek, 80, T. Lavriša, 20, N.N. 10, F.G. 10, v spomin pok. J. Šteblaj J. in M. Kramar, 50, S. Cemaj, 200, K. Miroslavič, 20, g. in ga. Kolenko, 30, F. Peroviček, 40, J. Gorenec, 40, V. in M. Rovanšek, 20, F. Kraljčič, 100, J. Hace, 100, N.N. 30, O. Besko (namesto Share Life) 100, L. Rigler, 10, Milan Kirin 10 (namesto

Vsem dosedanjim dobrotnikom in prijateljem Doma Lipa iskreni Bog plačaj!

Pripravljalni odbor.

KARAVAN 79

Od petka 22. junija do zadnje junijске sobote je torontska metropola veselo zaživila. Metro International Caravan je že enajsto

posvečen jubileju prvega slovenskega župnijskega centra v Kanadi, srebrnemu jubileju Marije Pomagaj v Torontu. Ob 11 dopoldne je bila sveta maša; maševal in pridigoval je č. gospod Tone Zrnc, C.M., župnik pri Mariji Pomagaj. Ob 20 popoldne je bila jubilejna akademija pred kapelo. Akademija je imela dva dela. Prvi del je vseboval:

ANGELOVO ČEŠČENJE, pesem in simbolični prizor — Skupina najmlajših - Koreografija Nežka Skulj; ŠE GORI LJUBEZEN (Fr. Kimevec), SLOVENSKE NARODNE (Prir. Peter Sturm), HAPPY HEART (J. Last) - Instrumentalni kvartet Sturmovich; TISO SLAVOSPEV KRASNIN (Vinko Vodopivec), TAM, KJER PISANA SO POLJA (Danilo Bučar), TAM, KJER BELI SO SNEŽNIKI (A. Nedved) - Cerkveni pevski zbor Marije Pomagaj - Dirigent Dušan Klemenčič; ZMAGALA SI, DEVICA SLAVNA (Matija Tomec, koračnica), BUGLER'S HOLIDAY (L. Anderson, prigodna moderna glasba) - Godbeni kvartet, vodja Matija Lebar; SRČKI - Otroška skupina - Koreografinja Silvia Kolaric in Anica Resnik. Uvodne besede in komentar je dajala gdč. Tatjana Jamnik.

1954 - 1979

Cez dobrave, o, Devica,
naše pesmi te slave.
O, ne pozabi nas nikdar,
naj bo Slovenec tvoj vsekdar!

(iz pesmi ob jubileju)

Drug del je vseboval:
OTROŠKI ZBOR - AVE MARIJA (Engelhart, W. Babiak) - Spremljaj orkester; SIJAJ, SIJAJ, SONČECE (Narodna, W. Babiak) - Spremljaj orkester; KATRA (J. Kuhar, W. Babiak) - Spremljaj orkester.

MLADINSKI ZBOR - V TWOJO HVALO, PRIPROŠNJICA (L. Mav, W. Babiak), MARIJA, POMAGAJ NAM (Ljudska, Walter Babiak) - Orkester in solista Johnny Kolenko in Silvija Kolaric; LUŠTNO JE VIGRED' (Koroška, M. Tomec); LIPA (D. Jenko, W. Babiak).

DEKLÍSKI ZBOR - ŽALOVALE SE ROŽCE SO Z MENOJ (Koroška, V. Mirk, W. Babiak) - Orkester in solista J. Kolenko in S. Kolaric; ZACVETELA BO SPET VSA DOLINA (Ameriška, S. Kolaric in M. Lebar), MI SMO SREČNI (Duhovna pesem, S. Kolaric in M. Lebar) - Orkester in solist Johnny Kolenko.

Dirigiral je Tone Zrnc, vodja orkestra pa je bil Matija Lebar. Jubilejna proslava je odlično uspela in prirediteljem in sodelavcem moramo čestitati! Hvala vam in Bog poplačaj za vse trud. To slavje je bilo res izraz narodnega ponosa in hvaležnosti Bogu in naši priročnici, božji Materi, Brezjanški Kraljici Slovenec.

• Mnogi Slovenci v Slovenke so se udeležili sprejema torontskega KARDINALA CARTERJA in pontifikalne maše, ki je bila v četrtek, 5. julija, ob 8 zvečer v Varsity Stadium.

TORONTSKI SLOVENCI V WASHINGTONU.

Sredi maja je torontsko Slovensko gledališče za 25 letnico delovanja pod vodstvom Vilka Čekute gostovalo z Kunaverjevo opereto "Na planinah naših". Na Slovenskem večeru je sodeloval tudi zbor torontske župnije pod vodstvom g. Klemenčiča. Nastop ob teh skupin je bil za washingtonske Slovence edinstven dogodek.

Torontčani, ki so prišli z dvema avtobusoma, so si drugi in obiskali ogledali glavne znamenosti ameriške prestolnice.

Na sliki: ogled Kapitola, sedeža ameriške Kongresa.

- Koncem leta 1978 so šele krečile zvezde v Kanadi nad 9 milijonov članov, kar pomeni nad 38% prebivalstva.
- Koncem leta 1978 so zbrali \$16.500 v pomoč družinam, ki so bile prizadete po eksploziji v rudniku v Glace Bayu, Nova Škotska, ki je zahtevala 12 smrtnih žrtv, stire rudarji pa so sicer ostali živi, toda so sedno v bolnišnici, ker so utrpeli težke opekline.

Torontčani na Kenedyjevem grobu.

CHICAGO

• NASEMU ŽUPNIKU V SPOMIN

P. Klavdij Okorn je umrl 11. julija na svojih letnih počitnicah v Prospect Heights, v Holy Family Hospital DesPlaines. Bil je pri Sv. Stefanu župnik komaj dve leti, že bolan in slab, vendar je skušal držati to faro še slovensko. Rojen je bil 8. novembra 1912. v Podbrezjah na Gorenjskem; študiral je v Ljubljani in leta 1929. stopil v frančiškanski red. Na Ljubljanskem fakultetu je študiral teologijo in bil tam po škofu Rožmanu posvečen leta 1936. Kot kapelan je deloval najprej pri sv. Krištofu v Ljubljani, in ko so Nemci zasedli Gorenjsko je šel tja, da je maševal po družinah, delil sveta obhajila in poslednje zakramente bolnim. Leta 1944, ga je gestapo zaprl v Ljubljani in ga odpeljal v Dachau, kjer ga je končno rešila ameriška vojska. Spomladi 1948. je prišel v Združeno Državo in je služboval pri fari sv. Stefana, za nekaj časa, potem pa pri Sv. Juriju v South Chicago. Hotel je več misjonarskega dela, pa je s P. Benotom odšel v Australijo med slovenske izseljence, kjer je začel izdajati mesečnik "Misli". Po enem letu se je vrnil in je bil poslan za župnika v sv. Janezu v Milwaukee. Moderne ceste so razdrle to slovensko naselbino in se je preselil na zapadno stran mesta kjer je postavil novo cerkev in novo šolo. Ko je spravil vse v red, je začel bolehati in iskati zdravja. Sel je v pokoj, a je zaradi pomoru

jkanja duhovnikov spet prevzel faro pri Sv. Stefanu v Chicago (1977). Skušal je vztrajati, vendar mu je bolezni vedno bolj jemala moči, dokler ni obnemogel. V dušnem pastirstvu je hotel po Pavlovem biti vsem vse, vendar to je tolkokrat nemogoče. Bog mu bodi plačnik, njegov farani po svetu ga bodo ohranili v lepem hvaležnem spominu.

Pokojni župnik p. Klavdij Okorn je ležal na mrtvaškem odru 12. in 13. julija v cerkvi sv. Stefana v Chicago kjer so se farani in drugi prijatelji prisli posloviti od njega. V soboto 14. julija pa so po opravljeni maši vstajenja ob veliki udeležbi njegovih duhovnih sobratov in drugih prepeljali njegovo truplo v Lemont kjer imajo slov. frančiškani svoje pokopališče, ter ga tam položili k večnemu počitku. Naj počiva v miru!

• Članice Slovenske Zenske Zveze (1912. številka 2) so imele romanje in piknik v Lemontu v

• ŽLATA OBLETNICA naših slovenskih sester v Lemontu! Tri naše sestre, ki so se pred 50 leti odločile, da darujejo svoje življenje Bogu v redovnem stanu in so hčerke naših prvih slovenskih pionirjev iz Sveti-Stefanske fare, praznujejo to svojo 50 letnico na Mt. Assisi v Lemontu s svojimi sorodniki in svojimi sestrami. Med "zlate" sestre spadajo S.M. Martha Trinko, S.M. Lilian Simonelič, in S.M. Dolored Omerzel. K Bogu so že odšle po svoje plačilo S.M. Gabriela Hajdanjak in S.M. Ludmila Fraus.

PROSIMO,

PORAVNAJTE

NAROČNINO!

Razmišljjanje ob žari Edvarda Kardelja

Ciril Žebot

Za uvod

Pričajoči sestavek - prvi od treh razglablja o vlogi Edvarda Kardelja v predvojni Sloveniji, v razdobju okupacije in na začetku povojne Jugoslavije. Drugi sestavek bo obravnaval Kardeljevo vlogo pri zasnovi in poznejšem spremenjanju državnega in "samoupravnega" sistema v povojni Jugoslaviji. Tretji sestavek pa bo skušal odgovoriti na vprašanje, kako bo Kardeljeva smrt vplivala na bodočnost Jugoslavije in Slovenije, ko ne bo več Tita, da bi s svojo nevprašljivo avtoriteto pokrival nakopičene napake in slabosti decembra 1971 oktrotiranega režima "stare garde".

Razmišljanje o pomenu Edvarda Kardelja in o političnih posledicah njegove smrti je nadaljevanje razpravljanja o SLOVENIJI VČERAJ, DANES IN JUTRI, podobno kot sta S.V.D.J. - 1. in 2. knjiga (1967, 1969) razčlenjeli razvoj spremenjan in možnosti po padcu Aleksandra Rankoviča junija 1966. Odstranitev Rankoviča je omogočila, da so Kardeljeve zaslove državnega federalizma in družbeno-gospodarskega "samoupravljanja" zaživele v delno stvarnosti, katere obetajočo šestletno dinamiko pa je od Tita in vojske podprtja partijska "stara garde" (v Karadjordjevem, 1. decembra 1971) nasilno zavrla s tem, da je odstranila mlajše in zmernejše ("nacionalistične" in "liberalne") partijske pravake v republikah.

Po puču v Karadjordjevem se v ustavnem - državnem in "samoupravnem" - sistemu ni kaj bistvenega spremeno. Četrta ustanova SFRJ leta 1974 je v glavnem prevzela liberalnejše in

Pomen Edvarda Kardelja za Slovenijo

Smrt Edvarda Kardelja dne 9. februarja letosnjega leta, ko je nekaj dni poprej dopolnil 69 let, je nedvomno mejnik v novejši politični zgodovini Slovenije in povojne Jugoslavije, pa tudi pomemben pokazatelj njune prihodnosti. Kardelj ni bil le vodilni slovenski član komunistične partije do leta 1934 do svoje smrti, temveč je bil tudi najožji in najstarejši Titov sodelavec v povojni Jugoslaviji. Zato bodo objektivni zgodovinarji, ki jim bodo dostopni vsi merodajni viri, moralno razločno odgovoriti na dvoje vprašanj: Kakšna je bila Kardeljeva vloga pri nastajanju in razvoju povojne Jugoslavije? Predvsem pa, kaj je Kardelj pomenil v zgodovinski perspektivi slovenskega naroda?

V zvezi z drugim vprašanjem bodo zgodovinarji, zaradi Kardeljevega vrhunskega položaja v času velikih geopolitičnih spremenjan v zvezi z drugo svetovno vojno in iz te sovpadnosti izhajajočih Kardeljevih izrednih političnih možnosti morali njegovo vlogo meriti s stoletnim programom Zedinjenje Slovenije in z leta prvobitnima uredništvljima, Janezom Evangelistom Krekom in Antonom Korošcem, brez katerih pa prvi svetovni vojni Slovenije kot nove narodno-politične enote, četudi močno okrnjene, ne bi bilo. Tudi politično pristranski zgodovinar, ki bi razširjeni obseg Slovenije po drugi svetovni vojni želel pripisati Kardelju kot njegov dosežek, se bo moral vprašati in zamisliti, kolikšna in kakšna bi mogla biti Slovenija po drugi svetovni vojni, če Tito-Kardeljeva komunistična partija ne bi bila ugrabila izključno oblast nad povojno Jugoslavijo.

Po naključju ali načrtu sta med prvimi ocenami o Edvard Kardelju v treh zaporednih njemu posvečenih obsmrtnih številkah ljubljanskega DELA dobila posebno poudarjeni mesti Josip Vidmar in njegov sin Tit. Primerjava njunih sodb je poučna:

Tit Vidmar: "Cloveško življenje ne more biti več, kot je bilo življenje Edvarda Kardelja... Umrl je največji, najimenitnejši sin, kar jih je rodil slovenski narod." (DELO, 11. februarja 1979, str. 3).

Josip Vidmar: "Edvard Kardelj je - o tem ni nobenega dvoma in tudi za mene intimno je tako - ena največjih osebnosti v slovenski zgodovini." (DELO, 11. februarja 1979, str. 11).

O neracionalnem poveličanju Kardelja od strani Vidmarjevega

skoraj konfederalne značilnosti ustanovnih amandmajev iz leta 1971. Poglavitna sprememba po Karadjordjevem je nastala v partijski organizaciji, ki je iz prejšnje "federacije" republiških partij zopet postala centralizirana v beograjskem vodstvu, ki je poslej politično obvladovalo že nepovratno decentralizirani državni aparat in "samoupravni" (držbeno-gospodarski) sistem. Vendar je potem političen zaokret v partijski Kardelj uporabil svoj poseben vpliv pri Titu tako, da je za šeфа ponovno centralizirane partijske organizacije bil postavljen Kardeljev protežiranc Stane Dolanc, ki je veljal za zmernejšega pripadnika nove izdaje staropartijskega režima. Komaj tri mesece po Kardeljevi smrti pa je Tit, tik pred svojim potovanjem v Moskvo na začetku letosnjega maja, Dolanca kot osrednjega partijskega sekretarja nadomestil z radikalnejšim "starogardistom" Dušanom Dragosavcem, prečanskim Srbom iz Hrvaške. Teža te spremembe še ni razvidna. Izgleda pa, da se bo v razdobju partijebrez-Kardelja, še pred ali pa kmalu po odhodu Tita, razvila nova dilema v evoluciji režima: Ali bo "stara garda", če bi jo podprla vojska, iz instinktivne kratkovidnosti poskušala zatrepi pluralistično dinamiko federalizma in "samoupravljanja", ali pa bodo prevladali novi pritiski za daljnosežnejšo liberalizacijo znotraj in zunaj partijske organizacije. To bo poglavitev predmet nadaljnega razpravljanja o Sloveniji včeraj, danes in jutri v naslednjih sestavkih, katerim je ta za uvod.

Po že doseženi mednarodno-pravni afirmaciji leta 1918 bi Slovenija po drugi svetovni vojni vsekakor bila obnovljena, obenem z Jugoslavijo. Pri tem bi ji mogle biti prihranjene velike človeške žrtve in učenje politične svobode, ki jih je povzročila partijska "osvoboditev". Možno je tudi sklepiti, da bi povojna Jugoslavija, brez Tito-Kardeljevega, takrat izrazito stalinističnega režima in pro-sovjetske usmeritve, dobila tudi Trst, Gorico in morda celo Koroško. Nedvomno pa bi povojna Slovenija v tem primeru bila deležna gospodarsko-obnovitvene podpore Marshallovega načrta

Kardeljev začetek v polemiki proti Vidmarju

Edvard Kardelj je prvič postal zapažen v razgledani slovenski javnosti leta 1934, ko je pod namišljenim imenom Tone Brodar objavil polemičen članek "Nacionalno vprašanje kot znanstveno vprašanje" v kripto-partijski reviji KNJIŽEVNOST, katere načnena urednik je bil režiser Bratko Kreft. Da je avtor tega sestavka bil Edvard Kardelj iz vodilnega kroga takratne peščice organiziranih slovenskih komunistov, to so takrat vedeli le nekateri. Svojo polemiko je Kardelj pozneje razširil v knjižno razpravo z naslovom "Razvoj slovenskega narodnega vprašanja", ki je pod novim pseudonimom "Sperans" izšla še le leta 1939, ko je Aleksandrova diktatura bila že več let stvar preteklosti, Jugoslavija pa v procesu ponovne demokratizacije in začete federalizacije.

Po pričevanju Josipa Vidmarja je Kardelj sam priznal, da je bil namen njegovega polemičnega razpravljanja o slovenskem vprašanju spodkopati močan vpliv slovite Vidmarjeve knjige KULTURNI PROBLEMI SLOVENSTVA (1932), ki je med politično omahljivim slovenskim izobraženstvom okreplila pomen dr. Anton Koroščeve (1931) Slovenske Deklaracije ("Punktacije") v kontinuiteti stoletnih teženj po "Zdenjenju Sloveniji", ko je leta sprožila val slovenske narodne odpornosti proti unitaristični diktaturi kralja Aleksandra (1929-1935). Studentovsko krilo partije na ljubljanski univerzi je v najhujših začetnih letih te diktature redno prelamljalo akcijske dogovore s slovensko čutečo študentovska večino in v partijske namene zlorabljalo njene večletne demonstracije na univerzi in odziv na Koroščovo Slovensko Deklaracijo in Vidmarjevo knjigo ter v protest proti internaciji (1932-34) dr. Korošča in njegovih najbližnjih sodelavcev v SLS (dr. Franjo Kulovca, dr. Marka Natlačena in dr. Ivana Ogrizka).

Zunaj univerze pa se je Kardelj trudil, da bi s polemiko proti Korošč-Vidmarjevi slovenski narodno-politični resenanci zajel njen veter v partijska jadra. Tako

sina Tit-a ne bi izgubljal besed. Priporočil bi le, da bi ta protežirani in privilegirani časnikar v interesu lastnega ugleda ravnal previdneje, če bi se bil posvetoval s svojim modrejšim očetom, predno je Kardeljev povzdignil nad vse Slovence, kar jih je kedaj bilo.

Ko pa bi Josip Vidmar v svoji sodbi o Kardelju namesto "ena največjih osebnosti" zapisal "ena najvplivnejših osebnosti" in to oceno omejil v okvir novodobne slovenske politične zgodovine, bi njegovi sodbi bilo težko oporekat, čeprav je Vidmar ni skrbno razčlenil.

Po že doseženi mednarodno-pravni afirmaciji leta 1918 bi Slovenija po drugi svetovni vojni vsekakor bila obnovljena, obenem z Jugoslavijo. Pri tem bi ji mogle biti prihranjene velike človeške žrtve in učenje politične svobode, ki jih je povzročila partijska "osvoboditev". Možno je tudi sklepiti, da bi povojna Jugoslavija, brez Tito-Kardeljevega, takrat izrazito stalinističnega režima in pro-sovjetske usmeritve, dobila tudi Trst, Gorico in morda celo Koroško. Nedvomno pa bi povojna Slovenija v tem primeru bila deležna gospodarsko-obnovitvene podpore Marshallovega načrta

namesto, da je v Beogradu koncentrirani partijski režim, ki se je iz obzira do Sovjetov bil odrekel Marshallove pomoči, v prvem povojnem desetletju malo Slovenijo izmozgal v prid južnih pokrajini do takoj skrajne mere, da je mednarodni strokovnjak in očividec o tem zapisal: "Z gotovostjo je mogoče reči, da v vsej povojni dobi ni nobenega drugega primera z izjemo sovjetskih kolonialnih predelov, da bi neki narod bil tako masivno izrabljen in orpan sadov svojih naporov, kot so bili Slovenci." (Viktor Meier, "Yugoslav Communism" v W.E. Griffith, COMMUNISM IN EUROPE, Cambridge, Massachusetts, 1964, str. 68).

Kardelj in partija je zgodovinske odsodbe nista poskusila ovreči. Zdi se mi, da ni treba čakati v nedogled na objave politično zadrževanih analiz ljubljanskih zgodovinarjev za spoznanje, da v luči izida druge svetovne vojne za Slovenijo, Edvarda Kardelja nikakor ni mogoče smatrati za "eno največjih osebnosti v slovenski zgodovini". Potreben je le podrobnejši ugotoviti v čem je on bil eden politično najvplivnejših Slovencev v svojem življenjskem razdobju.

Na univerzi je ta taktika do neke mere uspela s partijskim manipuliranjem "Křčansko-socialističnega kluba Borba" (prek predsednika Josipa Brileja in Marjana Vesenjaka), pucljevske "Njive" (prek Jožeta Klemenčiča) in Vidmarjansko-slovenskega "Triglava" (prek Flereta in več drugih). Toda na ta način partijsko kombinirane kandidatne liste za razne univerzitetne volitve so tudi poslej ostajale v manjšini. Krščansko-demokratski blok na univerzi je še naprej

resničnih razlik in poštenem sodelovanju v skupnih zadevah. V razmerah Aleksandrove diktature (1929-1935) je partija videla svojo prvo predvojno šanso, da bi z zmedo in zvijačo izvila podtalno vodstvo slovenskega narodnega odpora iz zvezanih rok njegovih interniranih, zaprtih in nadziranih protagonistov, ki jim je dvorski režim bil zatrl ne le politične, temveč tudi просветne in mlađinske organizacije z edino izjemo študentovskih klubov v imunitetnem okviru univerze. Kardelj je to taktiko partije zamislil, računajoč na akcijsko prednost partijske mreže, izšolane v politični varljivosti in izvežbane v podtalnem uveljavljanju. Na zunaj prebarvana s Kardeljevim (marksistično-leninističnim) "svodenstvom", naj bi partija celično podminirala študentovske klube na univerzi in, legalno že razpuščene, množične organizacije zunaj univerze.

Na univerzi je ta taktika do neke mere uspela s partijskim manipuliranjem "Křčansko-socialističnega kluba Borba" (prek predsednika Josipa Brileja in Marjana Vesenjaka), pucljevske "Njive" (prek Jožeta Klemenčiča) in Vidmarjansko-slovenskega "Triglava" (prek Flereta in več drugih). Toda na ta način partijsko kombinirane kandidatne liste za razne univerzitetne volitve so tudi poslej ostajale v manjšini. Krščansko-demokratski blok na univerzi je še naprej

Predvojni fiasco kardeljevske taktike in nje obnovitev pod okupacijo

Po parlamentarnih volitvah decembra 1938, na katerih je v Sloveniji bivša SLS (tedaj del JRZ) zopet zmagala z veliko večino, Kardeljevo ljudsko-frontaštvu pa se je za partijo končalo v popolnem fiasco, se je dr. Korošec oddalil od predsednika vlade Milana Stojadinoviča zaradi njegove, Sloveniji škodljive, zahrtnje zunaj politike. Podobno kot je iz protesta bil izstopil iz prve Živkovičeve vlade leta 1930, tako je sedaj dr. Korošec postal zunaj nove Stojadinovičeve vlade; toda namesto izgonu v internacijo, kot je tokrat bil izvoljen na prestižno mesto predsednika državnega Senata. Po zaslugi dr. Korošča je Stojadinovič bil menjан z Dragišom Cvetkovičem, ki je v nekaj mesecih dosegel sporazum z voditeljem Hrvatov dr. Vladkom Mečekom, predsednikom HSS (Hrvatska seljačka stranka), ki je na volitvah 1938 bil tudi nosilec vsedržavne liste "Združene opozicije", kateri so se po svoji ljudsko-frontaški taktiki skušali prilepit tudi komunisti, pa niso dobili niti enega poslanca. V smislu Cvetkovičevega sporazuma z Mačekom je bila ustanovljena nova Banovina Hrvatska z obsežno avtonomijo kot prva stopnja k zvezni preureditvi vse Jugoslavije in zvezni preureditvi partizanske OF.

Pa tudi v svojem nikodemskem priznanju Vidmarju, je bil Kardelj delno odkrit, ali pa Vidmar še ni vsego povedal. Po svoji marksistični (leninistično-stalinistični) ideologiji in sovjetski odvisnosti je bila predvojna partija odstojana na le spoznavni racionalnosti in akcijski moralnosti, temveč tudi slovenskim interesom in čustvovanju. Zato je ostala številčno neznatna s komaj nekaj nad 200 članov. Tako zanje ni bilo upanja, da bi se pred vojno bila mogla uveljaviti, kot pomemben slovenski dejavnik v demokratičnem tekmovanju

agonist zvezne preureditev in varuh slovenskih narodnih interesov. Po vzgledu Sovjetske zveze (in Švedske) se je 25. marca 1941 tudi Jugoslavija dogovorila z Nemčijo za obojestransko vojaško nevmešavanje, vključno garancijo, da ozemlje Jugoslavije ne bo uporabljeno za vojaške potrebe in prevoze osnih sil.

Nesrečna oblika tega dogovora (formalni pristop Jugoslavije k "Troynemu paktu") je dala Angliji, ki je po padcu Francije ostala osamljena v vojni proti Nemčiji, povod, da je proti Cvetkovičevi vladi inscenirala brezupni vojaški puč v Beogradu dne 27. marca 1941, ki ga je Hitler uporabil kot razlog za maščevalni in uničujoči napad na Jugoslavijo dne 6. aprila 1941. V nekaj dneh je Slovenija bila razdeljena med Nemčijo, Italijo in Madžarsko. Iz nemško-zasedenih predelov Slovenije so bili obiveni v Nemčijo ali izgnani na jug skoraj vse vidnejši slovenski ljudje, med njimi domala vsa lavatinska duhovščina. Kdo je še utegnil, je bežal v Ljubljano, kjer so begunci, po predvideni pobidi profesorja Lambertina Ehrlicha, našli prvo pomoč, pozneje pa s skupnimi naporji vsaj zasiloni zaposlitev in dostopno preživljvanje.

Po nemškem vpadu v Sovjetsko zvezo, konec junija 1941, ko je predvojna Jugoslavija že bila vojaško in politično uničena, preživel Slovenija pa praktično skrenila na prekarni ljubljanski azil (ker so Ljubljano zaradi njene takrat strateške nevajnosti Nemci prepustili Italijanom), sta politična spremnost Tit, v Sloveniji pa podobna sposobnost Borisa Kidriča, pred vojno neuspešno kardeljevsko taktiko bolj zvitno in drzno zastavili. V Sloveniji si je partija za izvajanje te taktike prikladno izbrala prav okupacijsko najmanj ogroženi ljubljanski azil. Nič ni za pozneje zgodovino bolj dramatiziralo od partije

prikrivanega dejstva, da njen dejanski vojni cilj ni bil Slovenijo sam-Bog-ve-kako "osvoboditi", temveč da najprej z vijačo, nasiljem, represijami in zmedo pod zmerješo, a vojaško in politično ineptno, italijansko okupacijo že med vojno uniči v ljubljanskem azilu natrpani slovenski demokratični potencial za povojno obnovno. S to "osvobodilno" taktiko je partija hotel zagotoviti povojno boljševizacijo Slovenije na predpostavki, da bo z zahodno pomočjo rehabilitirana sovjetska vojaška sila ob koncu vojne prodrla v srednje-vzhodno Evropo.

Pri tem je tragična ironija slovensko vojno zgodovino tako neverjetno zasukala, da je takrat Kidriču pomagal uveljavljati kardeljevsko uničevalno taktiko isti Josip Vidmar, proti kateremu je leta 1932 Kardelj to taktiko zasnoval...

S Titom v Moskvi in Beogradu

Po svoji šolski izborazbi in delovnem okolju je mladi Edvard Kardelj obstal nekako na pol pota med akademsko "elito" partije na univerzi in njenimi prav tako redkimi "terenci" v rudarskih revirjih in industrijskih centrih. Organiziran komunist, je Kardelj baje postal že leta 1926 kot petnajstletnik v prvem razredu ljubljanskega učiteljskega, kjer se je njegovo formalno slovensko šolanje končalo sredi leta 1929. Kot mladostno zaverjan aktivist ilegalne partije je bil Kardelj leta 1930 aretiran in obsojen. Po izpustitvi februarja 1932 je nadaljeval kot organizator partijske mreže v Sloveniji, dokler ga ni Jugopoštija leta 1934 postalna na Jozipa

Razmišljanje ob žari E. K...

narodnostna zavest kulturno oblikuje in politično krepi kot osnovno življensko vrednoto in merilo narodnih interesov. Ideološko relativnost Kardeljevega slovenstva je končizno potrdil njegov učenec Boris Majer v obsmrtnem zapisu o svojem pokojnem učitelju, ko je podčrtal, da je že Kardeljevo predvojno pisanje o "slovenskem vprašanju" (proti Vidmarjevi koncepciji slovenstva) dejansko pomenilo "poseg marksistične teorije proti nacionalizmu lastnega naroda". (Boris Majer, DELO, 13. februarja 1979, str. 6).

Ne poznam neposrednih dokumentov, kako je partija Kidriču in Kardelju porazdelila vlogi v partizanskem razdobju med vojno. Iz drugotnih virov pa sklepam, da je Kardelj vršil vlogo nekakega vrhovnega jugo-partijskega politkomisarja nad celotno slovensko partijo in njenim OF-partizanstvom, ki je v svoji slovenski konkretnosti bilo dosežek Kidričeve politične, organizacijske in prepričevalske sposobnosti. Tako namiguje tudi Josip Vidmar, ki ga je partija postavila za dekorativnega "predsednika" po nemškem vdoru v Sovjetsko Zvezo improvizirane "Osvobodilne fronte" (OF), ki pa jo je kot orodje partije upravjal Kidrič kot njen "tajnik".

V svojih obsmrtnih spominih na Kardelja Vidmar nakazuje razliko med Kardeljem in Kidričem in njune odnose, ko - zdi se - skuša

sko vojaško pomoč z zasedbo Beograda, kjer se je na ta način partijski režim zasidral pet mesecev pred koncem vojne. Toda Slovenijo so partizani zasedli šele ob koncu vojne, maja 1945, ko so se Domobranci umikali pod pritiskom motoriziranih partizanskih kolon prodirajočih iz Hrvaškega primorja, ki so jih zahodni zavezniki opremili in prevedli iz baz v Bariju in na Visu.

izključil. Poleg tega v isti knjigi Djilas tudi pove, da je Kardelj že dve leti prej, po kapitulaciji Italije septembra 1943, na Djilasovo osebo no vprašanje, zakaj so množično pomorili sedem sto na Turjaku za jetih in razoroženih Vaških stražarjev ("belogardistov" po partijskem rusko-boljševiškem žargonu), odgovoril: "Zato, da bi jih demoralizirali." (Op. cit., str. 229)

Kdo je bil prvenstveno odgovoren za kasnejši genocidni pokolj od Angležev razoroženih in vrnjenih slovenskih domobrancev, maja 1945, ne vem. Težko pa je dvomiti, da ni bilo v Kardeljevi moči tisto slovensko grozo in sramoto preprečiti, ali pa se vsaj pozneje od nje omejiti, če je

Da je Kardelj bil ideološko in psihološko pripravljen tudi za množične likvidacije, o tem je že dolgo na razpolago mednarodno pričevanje iz uglednega in neposrednega vira. Fitzroy Maclean, ki je med vojno bil še britanske vojaške misije v Titovem partizanskem štabu, je v

Zato v tej zvezi ostane pomembno mednarodno pričevanje Milanova Djilasa v njegovi angleški knjigi WARTIME (Vojni

čas, New York in London, 1977):

"... slovenski domobranci ... so se prebili do Britancev v Avstriji, ki so jih izročili nam. Vsi so bili pobiti, razen žensk in mladoletnikov pod osemnajstim letom ... tako sem kasneje slišal od tistih, ki so sodelovali pri teh blaznih dejanjih podivjanega maščevanja ... Ce upoštevamo strukturo in hierarhijo oblasti, nihče ne bi bil mogel izvršiti dejanje takega obsega brez odobrenja z ..."

Da je Kardelj takrat bil v tistem "vrhu" o tem bi bilo mogoče

dvomiti le, če bi se pojavil verodostojen dokument, ki bi Kardelja s tistega "vrha" izrecno

Zaključek uvoda

Ob koncu tega uvodnega razmišljanja o Edvardu Kardelju želim strniti svojo sodbo o njem kot vodilnem ideologu in aktivistu Jugo-partije od njegovega predvojnega začetka do končnega izida druge svetovne vojne za Slovenijo.

Skozi očala svoje marksistično-leninistične dialektike, ki je po njegovem lastnem priznanju bila njegova edina in vse razrešuječa "znanost", ki jo je nekritično sprejel kot mladostni samouk brez akademsko izšolanega razuma, ter si jo nato okrepil kot partijski štipendist v Leninovi šoli v Moskvi, je Kardelj videl vse le kot "rdeče" ali "belo". Kakor mu je, kot partijskemu ideologu, manjkala racionalno-analitična spoznavna metoda, tako je Kardelj kot partizski aktivist ostal brez posluha za resnične pluralistične koalicije in demokratične kompromise. Korošca in Vidmarja je hotel

spodnesti v času Aleksandrove diktature, ko so ju Slovenci najbolj potrebovali in ju on ni mogel nadomestiti. Po isti Kardeljevi dialektiki je po partijski prisvojitvi oblasti leta 1945 bilo treba zatreći vse nepartijsko, kar je vojno preživelno, in pod vsevednim vodstvom partije vse znova začeti. Kontinuitete s pred-partijsko zgodovino ni smelo biti.

Brez Kardelja bi se Boris Kidrič med vojno morda le še kako prebil do spoznanja zgodovinske potrebe po vseslovenskem narodno-političnem okviru za vodenje narodnega odpora, usmerjenega k povojnemu cilju Zedinjene Slovenije. Ker pa je slovensko OF in partizanstvo nadzoroval Kardelj, kot vrhovni politkomisar Jugo-partije s stalinistično inkluzejo, je

s stalinistično izključnostjo, je vsaka skupna in kontinuitetna slovenska narodna politika v drugi svetovni vojni in po njej bila onemogočena. Kardelj ni mogel prenesti niti simbolične minikoalicije z Aleš Stanovnikovimi krščanskimi socialisti in Edvard

Krščanskimi socialisti in Edvard Kocbekovimi krščanskimi intelektualci v okviru že itak od partije obvladane OF, temveč jih je moral tudi skupinsko ponižati z nivellacijo v "enotno" (t.j. izključno partijsko) OF. Zato kardeljevska rdeče-bela dialektika niti ob

M. Geratičev
spominski tiskovni
sklad „Slovenske
Države“

TMIRKO

CHICAGO, Ill. — V četrtek, 24. maja, je v bolnici sv. Antona v Chicagu umrl naš rojak Mirk Geratič. V bolnico so ga prepejali iz Domov za ostarele. Svojo blago dušo je izdihnil v starosti 75 let.

Prisrečna hvala — in posne-majtel

Uprava S.D.

GERATIČ

organizacija Orla, h kateri je kot mlad fant takoj pristopil. Skozi Orlovsko organizacijo se je spoznal s takratnim župnikom Francem Gomiljškom, ki je na mladega Mirka veliko vplival, sadove tega vpliva je imel celo življenje ter ostal dober katoličan in zaveden Slovenc.

Kmalu po razpustitvi Orlovske društva leta 1929 je bil Mirko obtožen, da rovari proti jugoslovanskim Sokolom; 9. oktobra je bila razprava na sodišču v Mariboru, kjer je bil oproščen vsake krivide. Kmalu nato je dobil povabilo tajnika Kmečke zveze v Mariboru, kjer so mu ponudili mesto pomožnega tajnika. Tako se je 16. novembra preselil v Maribor, kjer je ostal do nemške zasedbe Štajerske leta 1941. Po razpustu Slovenske kmečke zveze je dobil službo pri mariborski upravi dnevnika "Slovenske".

Ko so se politične razmere izboljšale ter so ustanovili Fantovske odseke, je ves prosti čas posvetil tem. Med tem časom je postal tudi mariborski meščan ter bil kmalu nato imenovan tudi za mestnega svetnika.

Po zasedbi Štajerske leta 1941 je živel nekaj mesecov doma. 2. januarja 1942 pa je prišel v Ljubljano, kjer je takoj pričel pomagati izseljencem in drugim pomoci potrebnim.

Naj zaključim moje poslovilne besede z besedilom kartice, katero so mi poslali slovenski javni delavci, zbrani v ameriški prestolnici, in je prispevalo prav na dan njegove smrti ter je on ni več videl. Glasil se: Dragi Mirko: Pionirja "Slovenske države" se hvaležno spominjam, voščimo vse lepo in dobro. Bog Te živi!

Ta prisrčni pozdrav gre za njim v večnost. Obljubljamo Ti, da bomo nadaljevali začeto delo!

Slovenci v Chicagu kakor v emigraciji smo s pokojnim izgubili velikega in delovnega Slovence ter odločnega protikomunističnega. Iz vseh njegovih člankov skozi leta lahko vidimo, kako nas je bodril, naj ostanemo dobiti katoličani in zavedni Slovenci.

Ceprav se včasih kdo ni vsem strinjal z njim, je vendar vsak moral priznati, da je bil Mirko veliki poštenjak, veliko je daroval v dobre ali narodnostne namene, ni misil na sebe, pomagal je, v kolikor je mogel, povsod, kjer je videl potrebo.

Ne bi bil ta dopis popoln, če ne bi omenil g. Antonia Gabra in njegovo dobro ženo Ano, ki sta skozi ves čas Mirkove bolezni res lepo v duhu krčanske ljudnosti mu pomagala in imela skrb za njega. Prav tako je njuna zasluga, da je Mirko imel takoj lep pogreb; pomagali so pri tem Gabrovim tudi p. Kalist, Ludvik Leskovar in Žefranov pogrebni zavod. Samo Tone Gaber in njegova žena vesta, koliko potov je bilo treba napraviti, koliko telefonskih klicev sta napravila tiste dni, predno je bilo vse urejeno za pogreb.

Sedaj še malo iz Mirkove življenske poti. Rojen je bil 8. julija 1903 v Negavi v Slovenskih goricah, kjer zapušča štiri sestre. Po prvi svetovni vojni se je v njegovi domači fari ustanovila

{ Ludvik Jelenc

Ga Ana Gaber iz Chicaga nam je poslala v spomin pokojnemu uredniku g. M. Geratiču za tiskovni sklad \$15.00. S tem je nehote sprožila idejo, da sta se uredništvo in uprava S.D. odločila odprieti ta posebno imenovani tiskovni sklad. Tej ideji so se pridružili tudi drugi. Tako so v ta sklad že darovali naslednji: družina P. Pavlin \$10., družina F. Pepevnak \$10., Dr. A. Kuk \$15. in V. Mauko \$5..

Prisrečna hvala — in posne-majtel

Uprava S.D.

Papež med svojim narodom pod komunističnim režimom

Na smrtni-železnici Birkenau: „Govorim v imenu tistih, katerih pravice so pozabljene“ — je dejal papež Janez-Pavel II.

Papež obiskal komunistično državo: je to absurdno ali fantastično? Se pred manj kot letom dni bi se sama misel o poljskem pečežu zdela povsem nemogoča. Potem pa, ko je bil izvoljen za papeža krakovski kardinal Wojtila, je bilo zelo dvomljivo, da bi mu poljska komunistična vlada kdaj dovolila obiskati domovino; saj je še leta 1976 zavrnila enako prošnjo tedanjega papeža Pavla VI. Poleg tega pa si tudi Marx in Lenin nista mogla niti misliti, da bo nekoč morala neka komunistična vlada zrežirati triumfalni obisk papeža, kaj še papeža-Poljaka.

Obisk poglavljarka katoliške cerkve v komunistični državi je postal tudi mariborski meščan ter bil kmalu nato imenovan tudi za mestnega svetnika.

Po zasedbi Štajerske leta 1941 je živel nekaj mesecov doma. 2. januarja 1942 pa je prišel v Ljubljano, kjer je takoj pričel pomagati izseljencem in drugim pomoci potrebnim.

V maju 1945 se je kot odločen protikomunist umaknil na Koroško. Tam je zvedel, da so ravno za Binkošči istega leta a-retirali doma njegovega očeta, ga odpeljali v Maribor, kjer je izginila vsaka sled za njim.

Leta 1949 je Mirko Geratič emigriral v ZDA, kamor je prišel 19. julija. Prvo je bil nekaj časa v Akronu, O., 29. aprila 1950 pa se je preselil v Chicago, kjer je potem živel do svoje prezgodnjine smrti.

Takoj po prihodu v Chicago je pričel aktivno delovati, tako je uredil prvo številko mesečnika "Slovenska država", ki je izšla 27. juja 1950. Par mesecov pozneje je ustanovil 28. oktobra Slovensko narodno zvezo, katere tajnik je bil veliko let.

Leta 1953 je obhajal 50-letnico življenja, SNZ mu je za to priskočila prijetno presenečenje. G. Janko Tajcman je to lepo opisal v "Slov. državi" 20. avgusta 1953. Od mesečnika SD in organizacije SNZ v Torontu je bil ob priliku praznovanja 29. oktobra imenovan za "moža leta". To se je zgodilo 27. oktobra 1968.

V letu 1969 je stopil v pokoj, kjer je bil v službi, toda ostal je še vedno zelo aktiven, to smo videli iz člankov v SD in Ameriški Domovini. Za njegovo 70-letnico mu je v AD g. Ludwig Leskovar napisal lep članek, za 75-letnico njegovega rojstva pa v mesečniku SD njen urednik g. V. Mauko.

"Dobri naš Oče, bodi milostljiv duši Mirka, ki je zvesto služil narodu in Tebi. Prosimo Te, prištej ga med izvoljene ter na njegovo prošnjo izpolni naše in njegove želje, da bi Slovenci ohranili vero v svobodno živeli v svoji domovini!"

{ Ludvik Jelenc

Novo izvoljeni kanadski minister za šport, telesno sposobnost in mnogokulturnost je Hon. Steve Paproski

Ministry of Consumer and Commercial Relations	Liquor Licence Appeal Tribunal	Commercial Registration Appeal Tribunal	10th Floor 1 St. Clair Ave. West Toronto, Ontario M4V 1K3
Office of the Chairman Mr. Vladimir Mauko, Slovenska Država, 1115 Bay Street, Toronto, Ontario, M5S 2B3	416/965-7798		

July 13, 1979.

Mr. Vladimir Mauko,
Slovenska Država,
1115 Bay Street,
Toronto, Ontario.
M5S 2B3

Dear Mr. Mauko:

I extend my congratulations on the occasion of the 30th anniversary issue of your newspaper, Slovenska Država.

Through all the years it has been my pleasure to have been in close contact with the staff, and I have enjoyed reading the paper. I am particularly interested and informative. I am aware of the contribution which you have made personally by you Mr. Mauko, both through the medium of your newspaper and through very active and continuous participation within the total community.

I am particularly aware of your interest and influence in the development of the concepts of Multiculturalism and Unity within our Canadian nation.

I wish you and your associates and the community which you serve continued success in the years ahead.

Yours sincerely,
John Yareiko, Q.C.

Canadian Scene

Suite 305
2 College Street
Toronto, Ontario M5G 1K3
Telephone: 921-9424
Editor: Ruth Gordon

July 17, 1979

Mr. Vladimir Mauko,
Editor,
Slovenska Država,
1115 Bay Street,
Toronto, Ontario
M5S 2B3

Dear Mr. Mauko:

MANY HAPPY RETURNS TO SLOVENSKA DRŽAVA.

For over 28 years, Canadian Scene has enjoyed a very happy and close association with Slovenska Država. The paper's publication over the past 30 years has been outstanding, and we applaud its contribution to your many readers.

The members of the Board of Directors of Canadian Scene wish to extend to you, Mr. Mauko, Editor, and to Slovenska Država, our sincere congratulations upon the paper's 30 anniversary, and we wish you a great deal of success in the years to come.

Sincerely,
Hans Lemm
W.S. Douglas Jennings
President

Tony O'Donohue, P. Eng.
Alderman — Ward 4
City Hall, Toronto M5H 2N2
Phone: 367-7917

July 11, 1979

Vladimir Mauko,
Editor,
Slovenska Država,
646 Euclid Ave.,
Toronto, Ont.
M6G 2T3

Dear Mr. Editor:

It gives me great pleasure to extend to you on behalf of myself and my family our warmest greetings on the 30th Anniversary of your newspaper.

We have always enjoyed good fellowship and participation of the Slovenian community in our City and we hope you will continue to grace us with your wonderful newspaper's contributions for many years to come.

Best wishes for your continued success.

Yours sincerely,
Tony O'Donohue, P. Eng.,
Alderman — Ward 4

na oblasti pet let. V Kanadi pa je liberalna stranka vladala 16 let, vključno 11, ko je bil Trudeau ministrski predsednik. Mnogi Kanadčani so verjetno čutili — kot je New York Times poudaril v uvodniku — da nobena demokracija ne more obdržati svoje vitalnosti brez občasne spremembe vladne stranke.

We quote . . .

Office of the Premier — News release, June 8, 1979

Toronto — The following is a text of a telex sent today by Premier William G. Davis to Prime Minister Joseph Clark:

Mr. Prime Minister:

Today I met with a most impressive and honourable man, Valentyn Moroz, a symbol for freedom, courage and human dignity throughout the world.

We talked a little about his more than 14 year ordeal in Soviet prisons because he wanted to talk to me as a husband and father.

As you are aware, Mr. Moroz is deeply concerned that the Soviet Union may not live up to its commitment to release his wife and family to join him in the West. He informs me his recent telephone calls to his wife have been refused by the authorities and that he now knows nothing about their whereabouts or their circumstances.

He has asked that I join with you in making representations to the Soviet Union to ensure that his family be allowed to join him without restrictions.

Accordingly, please be assured of the support of the Government of Ontario for any efforts undertaken by your Government to bring about the reunion of Mr. Moroz with his family. He has suffered enough and should be allowed the normal comforts and security of family life, a human right basic to all mankind.

Novo izvoljeni kanadski minister za šport, telesno sposobnost in mnogokulturnost je Hon. Steve Paproski

A DRAMATIC SHIFT IN WORLD POWER ALIGNMENTS IS TAKING SHAPE

"We come out of the dark and go into the dark again, and in between lie the experiences of our life: All our loves and disappointments, defeats and triumphs . . ."

PLANINKO'S ADDRESS AT PETERS TOWNSHIP HIGH SCHOOL — PA.

There is a light behind every shadow

At this occasion I feel as my duty to say something about the American role in the mainstream of World Affairs and International Politics.

A person who doesn't have the courage to stand up for what he believes, is corrupt and is your

There is no gain without pain

The Paris daily Le Figaro writes:

"U.S. influence has shrunk in all directions. In addition to the loss of a half of Europe and China after W.W. II., it has recently lost Angola, Ethiopia, Somalia, South Yemen, Afghanistan, Laos, Cambodia, Vietnam and Iran, guardian of the Gulf's oil. The free world now asks itself the question: Must it still count on Americans?"

The deepening concern in Europe only confirms what American columnists Roland

America's most humiliating week

During the week of February 11–17, 1979, the United States suffered one of its most shattering series of foreign prestige blows ever — most of them occurring during a single 24 hour period.

First of all, the U.S. ambassador in Afghanistan was kidnapped, then slain in the presence of Soviet advisers. Next, in Iran, U.S. Marines were ordered to surrender, rather than resist kidnappers who captured the ambassador and embassy staff.

Immediately after the U.S. showed it lacked the power, and most of all the will, to protect its embassies abroad, President

"Who doesn't have the courage to fail — will never have the chance to sail . . ."

According to George F. Will's article in the March 19, 1979 issue of Newsweek:

"The Administration's response to the multiplying challenges and disorders abroad has been a litany of things it will not do: interventions it will not contemplate, bases it will not seek, weapons it will not build. Its policy has been symbolized by two aircraft carriers, the one Carter vetoed and the one he changed his mind about sending toward the Persian Gulf . . ."

A case in point is the decision to relinquish control over the U.S. built and operated Panama Canal. Attempting to appease world and Latin American public opinion,

Every dream needs a supporting beam

Europe and Japan are absolutely dependent upon a continuous, reliable flow of oil from the Middle East. And access to the same oil means the difference between continued prosperity or economic depression for the United States.

According to the March 12, 1979 issue of Business Week

"The real danger is that a vast, global shift in political alignments could occur if control of the Persian Gulf's oil were to fall into hostile hands. There would be a dramatic shift in the regional balance of power . . . Given their dependency on that part of the world, Japan and Western

Soviets want control of the "chokepoints"

The Soviets continue to pick up areas of strategic importance around the world once controlled by Britain and the United States. They are close to controlling the

enemy. But your friend will argue with you.

With all its sham, drudgery, betrayals, broken promises and wounded dreams, it's still a beautiful world and you can make it still more beautiful.

There is no gain without pain

Evans and Robert Novak label "stark new evidence of America's decline and the fears it has unleashed among U.S. allies."

The current Administration in Washington has reaffirmed the image of the "pitiful, helpless giant", a phrase coined by Richard Nixon after the closing sad scene in Vietnam: The U.S. ambassador being lifted by helicopter from the roof of the U.S. embassy, the American flag tucked under one arm, barely eluding the clutches of pro-U.S. Vietnamese who desperately wanted to be airlifted from certain death.

America's most humiliating week

Carter paid an official visit to Mexico where he was treated to a public tongue-lashing by President Lopez Portillo. All the President could muster in response was a self-demeaning joke about "Montezuma's revenge".

The timing of the Mexico City incident was doubly embarrassing, as the columnists Evans and Novak reported: "Turning the other cheek to the Mexican president's insult on the same day that the U.S. ambassador to Afghanistan was murdered and the U.S. embassy in Iran was stormed precisely mirrored the White House mood and its deficiencies."

"Who doesn't have the courage to fail — will never have the chance to sail . . ."

Washington caved in to what amounted to blackmail, roughly summed up as: "Give us the waterway or we'll dynamite the locks." Washington's magnanimous decision was supposed to usher in a new era of harmonious relations in the hemisphere.

The spiral into disorder can be averted only if the U.S. starts to assert itself once again. This does not mean sending the Marines to settle every quarrel in the world. It means asserting our rights unapologetically and keeping our promises to allies.

The United States clearly faces a crisis of the decay of power and this crisis is so pervasive that there appears to be a failure of leadership at the core.

Every dream needs a supporting beam

Europe would have to change their orientation . . ."

In which direction?

"Such a geopolitical realignment," continues this noted economic weekly, "could force the U.S. allies to seek accommodation with a militant Islamic bloc or with the Soviet Union. The result, in either case, would be a loosening of ties with the U.S., which up to now has been the main guarantor of the oil flow from the area. The strain on the U.S. military alliance with Europe and Japan, in turn, would weaken the political framework of the Western economic system . . ."

Soviets want control

southern entrance to the Red Sea with clients Ethiopia on one side and South Yemen (formerly the British protectorate of Aden) on the other.

With the overthrow of the pro-Western Shah, the Strait of Hormuz between Iran and Oman is also dangerously exposed. The strait is only 30 miles wide and through it from Iran, Saudi Arabia, Kuwait, Bahrain, and the various smaller emirates passes approximately two-thirds of international oil exports.

The Soviets know what they want. They want control of the key

entrances to the world's oceans, the so-called "narrow seas" — or, as Soviet military strategists sometimes refer to them, "chokepoints".

Britain's sun has already set. She has abandoned Aden and the entire line of bases "east of the Suez". The United States is giving up the Panama Canal. The Soviets are filling the vacuum.

The nations of Western Europe and Japan are viewing events in the Middle East with deepening concern. It is becoming plain for

all to see that the United States is no longer willing to forcefully contest the inroads of the Soviet Union into regions vital to the free world.

It takes courage to dream risky dreams

The climate in the U.S. today may be compared to the feverish period of appeasement which prevailed in Britain in the 1930s, which blinded them to the grim realities of Hitler's terminal threat to their very existence.

In a certain sense, the U.S. does have a goal — but it is the worst

goal that any person or country could ever have: To enjoy as much as possible the "pleasant present".

You as future intellectuals are about to enter the great way of living that is called Possibility Thinking. I ask you: never be problem thinkers, but always Possibility Thinkers! Such thinking will open you the gateway to the great way. And please do not forget that:

ANY FOOL CAN COUNT THE SEEDS IN AN APPLE,
BUT WHO CAN COUNT THE APPLES IN A SEED?

Office of the Minister

Ministry of Industry and Tourism

416/965-1617

Parliament Block
Queen's Park
Toronto, Ontario
M7A 2E2
416/965-1617

July 12, 1979

Mr. Vladimir Mauko
Editor
Slovenska Drzava
1115 Bay Street
Toronto, Ontario

Dear Mr. Mauko:

I congratulate you on the occasion of the 30th Anniversary of "Slovenska Drzava".

In our multicultural society, your newspaper serves a very worthy purpose. I send my best wishes to you and your readers who are helping to make Ontario a better place for all of us to live in a freedom-loving environment.

I also wish you a long life and many more years of publishing.

Yours very truly,

Harry Grossman
Minister

Deputy Premier and Government House Leader

The Cabinet Office

416/965-4002

Parliament Buildings
Room 217 Queen's Park
Toronto, Ontario
M7A 1A1

July 16, 1979

Mr. Vladimir Mauko
Editor of "Slovenska Drzava"
Slovenian National Federation
of Canada
1115 Bay Street
Toronto, Ontario
MSR 3L6

Dear Mr. Mauko:

It gives me particularly great pleasure to extend greetings to the editorial staff and readers of "Slovenska Drzava" on the occasion of your 30th anniversary.

"Slovenska Drzava" has rendered a service to its readers in Ontario and elsewhere by acting as a living link to the cultural and historical treasures of their heritage. It has also reflected the activities and aspirations of the dynamic Slovenian community which is such a valuable part of our multicultural society.

Please accept my best wishes for success in your endeavours for the many years that lie ahead.

Yours sincerely

Robert Welch
Deputy Premier and Government House Leader

Office of the Minister

Ministry of Energy

416/965-4286
Telex
Energy Tor
06-217-880

Queen's Park
Toronto, Ontario
M7A 2C4

July 12, 1979

Dear Mr. Mauko:

It gives me great pleasure to extend heartfelt congratulations on the 30th Anniversary of your newspaper, Slovenska Drzava.

I am sure that you, as editor, are indeed proud of the achievement of Slovenska Drzava in its many years of service to the Slovenian community in Canada. One of the best indications of the health of a democracy such as ours, is the vigorous longevity and freedom of newspapers such as yours. May Slovenska Drzava continue for many, many more years of information and service to Slovenians and to Canada.

Again, best wishes on this anniversary of 30 years of publication.

Yours sincerely,

James A. C. Auld

Mr. Vladimir Mauko
Editor — Slovenska Drzava
646 Euclid Avenue
TORONTO, Ontario
M6G 2T5

Office of the Minister
Ministry of Health

416/965-2421
Hepburn Block
Queen's Park
Toronto, Ontario
M7A 2C4

July 10, 1979

Dear Mr. Mauko:

I wish to offer my sincere congratulations to you on the occasion of "Slovenska Drzava's" 30th Anniversary.

Newspapers such as "Slovenska Drzava" help to preserve and enrich the multicultural tradition of Canada. May your newspaper continue to serve the Slovenian community for many years to come.

Again, congratulations. With best wishes,

Sincerely,

Dennis R. Timbrell
Minister of Health
and M.L.A. for Don Mills

Mr. Vladimir Mauko

goal that any person or country could ever have: To enjoy as much as possible the "pleasant present".

You as future intellectuals are about to enter the great way of living that is called Possibility Thinking. I ask you: never be problem thinkers, but always Possibility Thinkers! Such thinking will open you the gateway to the great way. And please do not forget that:

ANY FOOL CAN COUNT THE SEEDS IN AN APPLE,
BUT WHO CAN COUNT THE APPLES IN A SEED?

Canada Post
Postes Canada

Oznaka teže je nova... osnovne cene so iste.

S prvim julijem 1979 se pridruži poštni urad metričnemu sistemu!

Kanada in ZAD

Pisma do teže 30 gramov

17 centov

Tiskanice in voščilne karte

do 50 gramov

15 centov

Druge države

Aerogrammi in pisma

do 20 gramov

35 centov

Za nadaljnje informacije,

prosimo povprašajte

v najbližnjem poštnem uradu.

Canada

STARŠI od vas zavisi, da zagotovite cepljenje vaših otrok proti boleznim

Bolezni kot so polio (otroška paraliza), davica, tetanus in oslovski kašelj so ravno tako nevarni vašim otrokom danes, kot so bile neko pred leti. So zelo nalezljive in lahko povzročijo težka obolenja in celo smrt. Od vas zavisi, da zavaruje veše otroke pred njimi in mi vam lahko pomagamo.

Ontarijsko ministerstvo za zdravje nudi cepljenje za zaščito otrok proti polio, davici, oslovskemu kašelju, tetanusu, ošpicam, mumusu in rubeli (German measles -norice).

To cepljenje je brezplačno in vaše Ontarijsko Zdravstveno zavarovanje (OHIP) plača gotovo vsoto zdravniku, ki cepi vašega otroka.

Ce imate otroke, stare 2 meseca in čez, storite vse, da ga zaščitite proti okužbam. Peljite jih k vašemu družinskemu zdravniku sedaj, ali pa jih dajte cepit v vašem krajevnem

zdravstvenem zavodu. Ko boste tam, poizvedite še, če morda vi sami ne potrebujejo obnovljenje cepljenje (Booster shot).

Več kot en sam obisk bo potreben, da bo vaš otrok popolnoma zaščiten. V pomoč vam bo, za nadaljnje obiske otroka za cepljenje v zdravnikovem uradu, posebna tiskanica, ki smo ji priredili za tak slučaj. Ta vam bo povedala, proti katerim boleznim mora biti vaš otrok cepljen in ob kateri starosti. Pišite še danes za brezplačni izvod „Immunization is Your Responsibility“ na:

**SLOVENSKA MEDICINSKA PODJETJA
V TORONTOU**

METRO MEDICAL LABORATORY LIMITED
284 Bathurst St., Toronto 368-7717

CENTRAL X-Ray Services
284 Bathurst St., Toronto 366-0919

CITY ECG Services
284 Bathurst St., Toronto 368-7712

CITY X-Ray Services
2299 Dundas St. W., Toronto 534-8487

KEW X-Ray Centre
1971 Queen St. E., Toronto 690-0048

METRO X-Ray Services
4033 St. Clair Ave. W., Toronto 652-0485

ONTARIO LABORATORY
2199 Bloor St. W., Toronto 769-4772

RADOCAN Medical Messenger Services
11 Wingrove Hill, Islington 231-1233

WOODVIEW PARK Medical Laboratory
3236 Weston Rd., Weston 742-8381

TEHNIČNI DIREKTOR IN LASTNIK
Stanislav in Marija Ugošček

Cleveland

• Smo v dobi spominov. Naše misli se vedno povračajo nazaj v leto 1945, ko smo morali zapustiti svoje domove in se podati v negotovost. Spominjamo se vseh žrtev komunistične revolucije in posebno onih, ki so bežali z nami in so bili poslani nazaj v smrt. Clevelandska mladina se je spomnila vseh teh žrtev komunizma 20. maja s sveto mašo ob dveh popoldan pri Sv. Vidu. 27. maja pa so se naših mučencev spomnili člani Vestnika pri Lurški Materi božnji na Chardonu s sveto mašo dopoldan in popoldan z litanijsami.

• Spominska proslava društva Tabor se je začela v soboto 16. junija zvečer z molitvo rožnega venca pri kapelici na Slovenski Pristavi. Molitev je vodil g. Mirkko Kozina, ki je prihitek za to priliko iz Kalifornije. Po molitvah pa so prišli kres. Prijatelji iz Kanade, Chicaga in domačini so ob ognju obujali spomine in obravnavali pereče probleme sedanosti. V nedeljo 17. junija pa je pred sveto mašo prideljal udeležence dolg sprevod avtomobilov, ki je že postal tradicija za ta dan. Sveti mašo, ki se pričela ob pol enajstih, je daroval g. Kozina. V pridigi je pozval navzoče naj se ne odmaknejo od vere, naj se ne izgubijo v tem materialističnem svetu. Mladino je nato še v angleščini pozval naj ostane zvesta idealom, ki so jih starši prinesli s seboj iz domovine — Slovenije. Po maši so ljudje odšli na kosilo in pomenek s prijatelji. Pete litanijs pa so to veličastno proslavo, ki je bila nad vse lepo obiskana, zaključile.

• Otvoritev Pristave za letošnje poletje je bila s piknikom 27. maja. Vreme ni bilo posebno naklonjeno, a vseeno je prišlo na Pristavo lepo število članov in prijateljev. Na Spominski dan 28. maja pa so prihiteci člani čistiti pristavsko prostore, posebno pridno so Taborci čistili Orlovski vrh, kjer je bila spominska proslava 17. junija.

• Ga. Locker, žena bivšega clevelandškega župana in sedanjega člena vrhovnega sodišča za državo Ohio, je povabila 26. maja po en par od vsake narodnosti zastopane v Clevelandu v Hofbrauhausu gostilno v St. Clairski naselbini na kosilo. Po kosilu je nadško Issenmann blagoslovil narodnostne zastave, ki so jih povabljeni pari prinesli s seboj. Tudi slovenska zastava je bila blagoslovljena. S tem je hotela ga. Locker povdariti važnost etničnih skupin.

• G. Božnar je bil 24. maja ustoličen za župnika pri Sv. Vidu. Vsa fara pa se je 3. junija nad vse lepo

F F CONSTRUCTION CO. LTD.

Lastnik: A. FERKULJ

183 Beta Street, Toronto M8W 4H5 — Tel. 259-7334

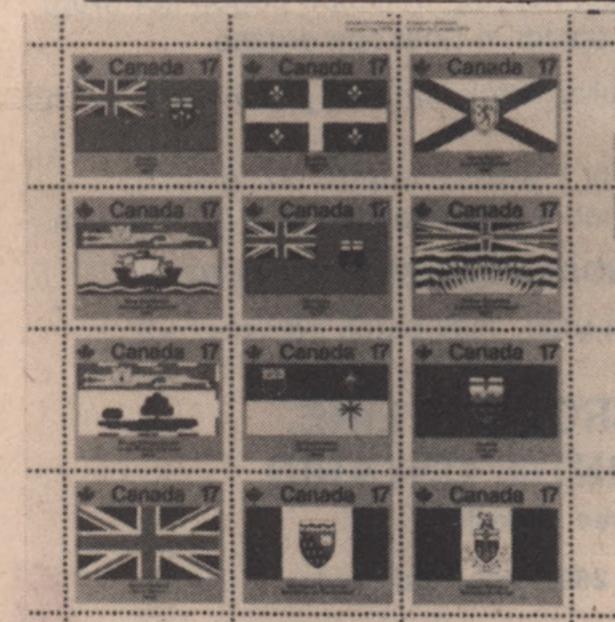
ALBION GLASS CO. LTD.

1770 Albion Rd. Rexdale 749-2777

SLOVENSKA STEKLARNA

Lastnik: Frank Vlahovič

**DARUJTE V TISKOVNI SKLAD
NAŠEGA LISTA!**

Nove kanadske znamke

Naslednja podjetja in pozamezniki čestitajo k 30-letnici iz-

hajanja in se pripocajo našim naročnikom in bravcem.

**DR. JOZE
PLANINŠIČ**

Profesor Političnih Ved
na Džurni Univerzi
v California, ZDA, in družna

DRUŠTVO

**S.
A.
V.
A.**

V TORONTOU

Ob proslavi 30-letnice Vašega lista naše iskrene čestitke k važnemu doprinosu k razvoju slovenskega svobodnega tiska.

Peter Urbanc KOMPAS POTNIŠKA AGENCIJA
635 A Bloor ST. W.
Dr. Karel Žužek Toronto, Ont. M6G 1K8
tel 534-8891

Ameriško Slovenski radijski program v Chicagu.
Poslušajte slovensko oddajo vsako nedeljo
ob 8. uri zvečer na postaji WOPA 1490 KC
dr. Ludvik Leskovar in družina

**SLOVENSKA NARODNA ZVEZA V AMERIKI
CHICAGO, ILL.**

CARL VIPAVEC

ČESTITA K 30—LETNI
CI IZHAJANJA IN ŽELI SLOVENSKI ODVETNIK
MNOGO USPEHOV PRI IN NOTAR
NADALJNEM DELU!

Simpson Towers 401 Bay St. Suite 2000 — EM4-4004
Podružnica: 770 Browns Line — New Toronto
Tel.: 255-7500

Jože in Ema Pogačar

POGAČAR REALTY LTD.

57 Anderson Ave., Toronto, M5P 1H6 — Tel. 489-8331

Čestitke ob tridesetletnici
časopisa želi Antony Ambrožič

Barrister and Solicitor
Notary Public,

861 College St., Toronto, Ont. M6H 1A1

531-1223

531-0715

Zlatarska delavnica in trgovina

MIRO SETTINGS

Zlatina po ugodnih cenah. Nudimo: prstane, uhane zapestnice, obeske, verižice vseh vrst, švicarske damske in moške ure. Izdelujemo po naročilu.

12 RICHMOND ST. EAST., SOBA 108, TORONTO

Se priporoča, Miro Rak Tel.: 364-3772

RED BRAND MEAT — DELICATESSEN

660½ BLOOR STREET WEST (na vogalu Bloor-Manning)

Toronto, Ontario — Tel. 534-1317

in

RED BRAND MEAT PACKERS LTD.

832 OLD YORK ROAD, BURLINGTON, ONTARIO
(blizu Hwy 6 in 403) — Tel. (416) 529-4074

Direktna linija s Toronto 844-5865

Lastnika: FRANK MATJAŽ in MILAN PIRŠ

Sporočamo vam da smo spet odprli mesarji na Bloor-u, v Burlingtonu pa imamo mesarijo obenem z lastno klavnico.

V obeh naših mesarijah lahko dobite veliko izbiro vsakvrstnega mesa, svežega in prekjenega, kranjske klobase, salame in druge mesne izdelike. Pripravljamo meso za hladilnike in dostavljamo na domove brezplačno.

**Ob proslavi 30-letnice
lista iskrene čestitke**

Glavni odbor in Svet. Slov. drž. gibanja

FRANK DAMIANI Jewellery Ltd.

Upravnik: JOŽE BALKOVEC

**Velika izbira ur, zlatnin, diamantov in
srebrnih predmetov.**

The Galleria, 1245 Dupont (at Dufferin) — Tel.: 534-1066
1660 Eglinton Ave. W. (en blok zah. od Oakwooda)
— Tel.: 783-7326

3320 Keele St. — Tel.: 630-8839

Dr. Blaž Korošec

RADIOLOGIJA IN
NUKLEARNA MEDICINA
Moline, Illinois, U.S.A.

DRUŽINA STANLEY
in MICHAELA SIMRAYH

z otroci: Magra, Hermanč, Stanči
in Bernardka, Lemont, Ill.

DR. LEOPOLD in FANI HUMAR

N. Riverside, Ill.

PEVSKA SKUPINA ZVON, iz

Fairfield, Conn.

Real Estate Ltd.

BARBARA POR - Slovenska prodajalka

Ima preko 100 prodajalcev in pisarne po celem
Torontu in Missisaugi. Na vašo razpolago. V zadevah
nakupa in prodaje je Cimerman "mož od fare".

Kličite: Andrej Cimerman, tel: 486-5200

Somišljeniki slovenske državne ideje v
Clevelandu, USA.

STANLEY R. ZUPAN, B.COM., LL.B.

BARRISTER & SOLICITOR

NAZNANJA Z ZADOVOLJSTVOM, DA JE
ODPRL SVOJO PISARNO ZA ODVETNIŠKE
IN PRAVNE POSLE IN SPOROČA NASLOV:

SUITE 309
121 WILLOWDALE AVENUE
WILLOWDALE, ONTARIO
M2N 6A3

ODPRTO ŽE OD 6. JUNIJA 1979 DALJE

TELEPHONE (416) 223-4014

JOSE OSANA

CANADIAN ACADEMY OF MUSICAL SCIENCES AND ARTS

731 Brown's Line, Toronto M8W 3V7

ANTON'S MEAT MARKET

ANTON BAVDEK

PRVA SLOVENSKA MESARIJA V TORONTU

Imamo vedno sveže meso, okusno prekajeno meso,
krvavice in klobase. Posebnosti: "nadevani
želodci". Če pripravljate gostije,
bankete ali slično, se priporočamo.

Na zalogi bučno olje in Radenska slatina.

Dostovaljamo na dom brezplačno.

Po zelo ugodnih cenah vam napolnimo hladilnike.

TEL. 654-9123 in 654-9112

Vsem, ki čestitajo, se ob tem jubileju pridružuje tudi

ŽUPNIJSKA HRANILNICA IN POSOJILNICA *SLOVENIJA*

ki je v svojem 22 letnem obstoju sprevela:

3729 . . . članov

70,000,000.00 . . . vlog na delnice in čekovne račune in je dala

20,000,000.00 . . . posojil ter je imela

\$229,000,000.00 . . . denarnega prom . . . prekoračila je

\$7,000,000.00 . . . kapitala.

DANES NUDI: različna posojila,

hranilne vloge,

osebne čeke,

posebne vloge,

denarna nakazila, M.O.

(osebne in mednarodne)

traveller's čeke

(kanadske in amerikanske),

R.R.S.P.; R.H.O.S.P.,

in druge ugodnosti.

IN DELUJE v treh slovenskih župnjah:

pri Mariji Pomagaj v Toronto,

pri Brezmadežni s čudodelno svetinjo v Etobicoke,

pri sv. Gregoriju Velikem v Hamiltonu.

Odbor in uprava

618 Manning Ave., Toronto, Ont.
M6G 2V9 Tel.: 531-8475

SLOVENSKA HRANILNICA in POSOJILNICA JANEZA E. KREKA

ki je edini zavod vseh Slovencev v Torontu in
okolici. Na hranične vloge plačuje višje
obresti

kot banke in daje osebna in hipotečna poso-
jila

(mortgage) pod ugodnejšimi pogoji kot drugi
denarni zavodi in finančne družbe.

Uradne ure: Torek, četrtek, petek od 10—1 h
in

od 5—8 h. V soboto odprt od 10—3 h.

Zaprt: nedelja, ponedeljek in sreda ves dan.

V SKUPNOSTI IN ZAJEMNOSTI JE MOČ!

Pomožni urad: vsak petek zvečer (7—9
ure)

731 BROWN'S LINE,
TORONTO, ONTARIO

(v hiši pred cerkvijo)

Telefon: 259-9182 (Med uradnimi urami)

646 EUCLID AVENUE,
TORONTO, ONTARIO

Telefon: 532-4746